

**BUNE PRACTICI ÎN EDUCAȚIA
PENTRU CETĂȚENIE DEMOCRATICĂ
ȘI CETĂȚENIE DIGITALĂ**

CULEGERE DE LUCRĂRI ȘTIINȚIFICE

EDITURA NOVA DIDACTICA

Bistrița, 2026

ISBN 978-630-6684-63-2

Coordonatori:

prof. BUDĂCAN BOGDAN-IONUȚ - Școala Gimnazială Sânmihaiu de Câmpie

prof. TOMI-SĂTMAR ALINA - Liceul de Muzică „Tudor Jarda”, Bistrița

Tehnoredactare:

prof. BUDĂCAN BOGDAN-IONUȚ - Școala Gimnazială Sânmihaiu de Câmpie

prof. CHIRIAC LIVIA SIMONA GAFTA - profesor metodist CCD BN

Inf. PUICA ALINA MARIA - Casa Corpului Didactic a Județului Bistrița-Năsăud

Bibl: SABO ROXANA DIANA - Casa Corpului Didactic a Județului Bistrița-Năsăud

Colectivul de autori:

Prof. **TOMI-SATMAR ALINA** - Liceul de Muzică „Tudor Jarda”, Bistrița

Prof. **BUDĂCAN BOGDAN-IONUȚ** – Școala Gimnazială Sânmihaiu de Câmpie

Bibl: **SÎNGEORZAN MINA** - Liceul cu Program Sportiv Bistrița

Prof. **GERMAN SIMONA MONICA** - Școala Gimnazială Șieu

Prof. **POP NICOLETA** - Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

Inf. **PUICA ALINA MARIA** - Casa Corpului Didactic a Județului Bistrița-Năsăud

Prof. **POP CONSTANȚA** - Clubul Copiilor Năsăud

Prof. **ARAPU RODICA-LILIANA** - Colegiul Național „Liviu Rebreanu” Bistrița

CUPRINS:

1. ARGUMENT.....	4
2. PROMOVAREA STĂRII DE BINE ȘI A CETĂȚENIEI DEMOCRATICE PRINTRE ADOLESCENȚI: UN DEMERS EDUCAȚIONAL NON-FORMAL.....	5
3. EDUCAȚIE ȘI CONFIDENȚIALITATE: CETĂȚENIE DIGITALĂ ȘI GDPR ÎN ȘCOLI	7
4. CYBERBULLYING	10
5. INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ȘI SCRIEREA REFLEXIVĂ.....	12
6. DE LA VALORILE ANTICHITĂȚII LA DREPTURILE DIGITALE.....	15
7. PROMOVAREA CETĂȚENIEI DIGITALE ÎN MEDIUL ȘCOLAR	17
8. RESPONSABILITATEA ÎN MEDIUL DIGITAL – ETICĂ ȘI COMPORTAMENT ONLINE ÎN VIAȚA DE ZI CU ZI.....	20
9. ROLUL PROIECTELOR DE ADVOCACY ÎN FORMAREA CETĂȚENIEI DEMOCRATICE A TINERILOR	22

ARGUMENT

Într-o societate aflată într-o continuă metamorfoză tehnologică, culturală și socială, rolul instituțiilor de învățământ depășește cu mult granițele tradiționale ale transmiterii de cunoștințe teoretice. Școala contemporană este chemată să devină principalul pilon în formarea profilului moral, civic și intelectual al tinerilor, pregătindu-i pentru o lume caracterizată de interconectare globală și dinamică informațională accelerată. În acest peisaj educațional complex, sesiunea de comunicări „Bune practici în educația pentru cetățenie democratică și cetățenie digitală” – organizată de Casa Corpului Didactic a județului Bistrița-Năsăud, în colaborare cu Liceul de Muzică „Tudor Jarda” – se constituie ca un răspuns firesc, fundamentat și extrem de necesar la provocările și exigențele secolului XXI.

Nevoia imperioasă a unui astfel de eveniment științifico-didactic și, implicit, a elaborării prezentului ghid metodologic rezidă din dualitatea profundă a realității în care evoluează elevii de astăzi. Tinerii își construiesc identitatea la intersecția a două spații distincte, dar profund interdependente: cel social-comunitar și cel virtual. Pe de o parte, dimensiunea democratică a educației reclamă cu urgență modelarea unor cetățeni activi, conștienți de drepturile și îndatoririle lor fundamentale, capabili de gândire critică, dialog intercultural, toleranță și implicare responsabilă în viața cetății. Pe de altă parte, expansiunea tehnologică impune dezvoltarea unei cetățenii digitale solide. Aceasta din urmă nu se mai rezumă doar la simple abilități tehnice de utilizare a gadgeturilor, ci solicită o veritabilă alfabetizare funcțională și etică în mediul virtual, unde competențe precum siguranța online, gestionarea echilibrată a identității digitale, protecția datelor și combaterea dezinformării sau a fenomenului de cyberbullying au devenit vitale pentru echilibrul psiho-social al noilor generații.

În acest context, ghidul metodologic de față este conceput ca un instrument de sprijin și orientare pentru cadrele didactice din județul Bistrița-Năsăud, oferind repere clare de organizare, structurare și redactare a contribuțiilor științifice. Într-un sistem educațional modern, centrat pe competențe, schimbul de bune practici nu mai reprezintă o simplă opțiune de dezvoltare profesională, ci o necesitate absolută pentru revitalizarea actului de predare-învățare-evaluare. Nicio reformă educațională nu poate avea impact real fără valorificarea expertizei acumulate la catedră, iar lucrările înscrise de participanți – fie că vorbim despre cercetări metodico-științifice, proiecte educaționale transdisciplinare sau scenarii didactice inovatoare – reprezintă punți esențiale între teoriile pedagogice actuale și realitatea aplicată din sălile de clasă.

Prin facilitarea acestui dialog profesional și prin centralizarea acestor resurse valoroase, prezentul ghid nu doar că celebrează și premiază creativitatea, dedicarea și reziliența corpului profesoral, dar contribuie în mod direct la creșterea calității educației la nivel județean. Paginiile care urmează oferă nu doar norme tehnice, ci și o viziune comună asupra modului în care profesorii pot deveni facilitatori ai schimbării, oferind instrumente concrete pentru a modela tineri capabili să navigheze inteligent, empatic și responsabil atât în societatea reală, cât și în universul digital.

Prof. Budăcan Bogdan-Ionuț

PROMOVAREA STĂRII DE BINE ȘI A CETĂȚENIEI DEMOCRATICE PRINTRE ADOLESCENȚI: UN DEMERS EDUCAȚIONAL NON-FORMAL

Prof. Alina Tomi-Sătmăr
Liceul de Muzică „Tudor Jarda”, Bistrița

În contextul actual al digitalizării accelerate, instituțiile de învățământ se confruntă cu provocări semnificative în ceea ce privește echilibrul dintre utilizarea tehnologiei și dezvoltarea socio-emoțională a elevilor. Proiectul „Map of Wellbeing and Democracy”, implementat de echipa *Rebel Hearts* din cadrul Liceului de Muzică „Tudor Jarda” din Bistrița, se înscrie în sfera inițiativelor educaționale care vizează consolidarea stării de bine și formarea competențelor specifice educației pentru cetățenie democratică.

Fundamentarea intervenției educaționale:

Analiza contextului a evidențiat o utilizare excesivă a dispozitivelor digitale în rândul adolescenților, asociată cu efecte negative asupra sănătății fizice și emoționale. Studiile recente indică un număr ridicat de ore petrecute online de către elevii de 16-17 ani din România, fenomen corelat cu apariția anxietății, a dificultăților de concentrare și a izolării sociale.

În paralel, mediul școlar resimte o insuficiență a activităților care să valorifice creativitatea elevilor și să faciliteze exprimarea opiniilor într-un cadru sigur și incluziv. Totodată, expunerea la conținut online problematic, precum discursul instigator la ură sau forme de discriminare, subliniază necesitatea dezvoltării gândirii critice și a competențelor civice.

Aceste constatări sunt în concordanță cu direcțiile promovate de Consiliul Europei, care subliniază importanța formării competențelor pentru o cultură democratică (CDC), incluzând valori precum respectul pentru demnitatea umană, atitudini de deschidere și responsabilitate civică, precum și abilități de gândire critică și cooperare.

Strategii și activități implementate:

Proiectul a integrat metode specifice educației non-formale, cu accent pe participare și învățare experiențială, în acord cu principiile pedagogiei active promovate de John Dewey, care susținea că educația autentică se realizează prin experiență și implicare directă. Astfel, au fost organizate șase ateliere de teatru-ziar în trei unități de învățământ din municipiul Bistrița (Liceul de Muzică „Tudor Jarda”, Liceul Teoretic Sanitar și Colegiul Național „Liviu Rebreanu”), alături de un concurs de benzi desenate centrat pe tema stării de bine.

Metoda teatrului-ziar, inspirată din teatrul social dezvoltat de Augusto Boal, a facilitat explorarea unor teme relevante pentru elevi, precum echitatea în educație, rolul disciplinelor artistice, presiunile sociale sau imaginea de sine. Aceste activități au încurajat exprimarea opiniilor, argumentarea și participarea la dezbaterile ce au urmat, contribuind la dezvoltarea competențelor de comunicare și implicare civică.

În completarea acestor demersuri, coordonatorii și participanții au beneficiat de un atelier dedicat fenomenului dezinformării (fake news), susținut de ONG-ul Station Europe, cu scopul de a consolida gândirea critică și capacitatea de analiză a informațiilor, competențe esențiale pentru exercitarea unei cetățenii active și responsabile, așa cum sunt definite și în cadrul OECD prin modelele de competențe globale și media literacy.

Parteneriat educațional și implicare comunitară:

Implementarea proiectului a implicat colaborarea între elevi, cadre didactice și instituții locale, reunind peste 100 de elevi și 7 profesori. Activitățile s-au desfășurat atât în mediul școlar, cât

și în cadrul Bibliotecii Județene „George Coșbuc” din Bistrița-Năsăud, consolidând dimensiunea comunitară a proiectului.

Concursul de benzi desenate a fost realizat cu sprijinul unor parteneri instituționali și organizaționali precum Asociația Educativă, CJRAE BN, evidențiind rolul cooperării interinstituționale în susținerea inițiativelor educaționale. Acest tip de colaborare reflectă modelul de „școală – o comunitate democratică”, promovat în literatura de specialitate, în care actorii educaționali participă activ la procesul decizional și la viața comunității.

Impact educațional și relevanță pentru cetățenia democratică:

Rezultatele proiectului indică un nivel ridicat de implicare și receptivitate din partea elevilor, precum și o apreciere semnificativă din partea cadrelor didactice. Participarea la activități a favorizat dezvoltarea stării de bine, a sentimentului de apartenență și a încrederii în sine.

Din perspectiva educației pentru cetățenie democratică, proiectul a contribuit la formarea unor competențe-cheie, precum gândirea critică, dialogul constructiv, toleranța și respectul pentru diversitate. Aceste dimensiuni se regăsesc în cadrul conceptual al „Competențelor pentru cultură democratică” (CDC), dezvoltat de Consiliul Europei, care pune accent pe integrarea valorilor, atitudinilor, abilităților și cunoștințelor necesare participării active în societate.

Totodată, inițiativa reflectă principiile educației transformatoare, în sensul definit de Jack Mezirow, prin stimularea reflecției critice și a schimbării de perspectivă în rândul participanților.

Concluzii și perspective de dezvoltare:

Proiectul „Map of Wellbeing and Democracy”, susținut de CRPE Romania, constituie un exemplu de bună practică în integrarea educației pentru cetățenie democratică în activități non-formale. Prin valorificarea artei și a creativității, acesta a reușit să creeze un cadru educațional incluziv, orientat spre nevoile reale ale elevilor.

Interesul manifestat de participanți pentru continuarea activităților și disponibilitatea elevilor implicați de a transmite mai departe competențele dobândite ne fac să înțelegem că va exista și „versiunea 2.0”. Astfel, proiectul evidențiază potențialul educației non-formale de a contribui la formarea unor cetățeni activi, responsabili și implicați în viața democratică, în acord cu standardele europene și utilizând, cu succes, arta ca instrument educațional.

Bibliografie:

- Consiliul Europei. (2018). *Reference Framework of Competences for Democratic Culture (Vol. 1–3)*. Strasbourg: Council of Europe Publishing.
- John Dewey. (2007). *Experience and Education*. New York: Simon & Schuster.
- Augusto Boal. (2019). *Theatre of the Oppressed*. London: Pluto Press.
- OECD. (2019). *OECD Future of Education and Skills 2030: OECD Learning Compass 2030*. Paris: OECD Publishing.
- Jack Mezirow. (2000). *Learning as Transformation: Critical Perspectives on a Theory in Progress*. San Francisco: Jossey-Bass.
- UNESCO. (2015). *Global Citizenship Education: Topics and Learning Objectives*. Paris: UNESCO.

EDUCAȚIE ȘI CONFIDENȚIALITATE: CETĂȚENIE DIGITALĂ ȘI GDPR ÎN ȘCOLI

Budăcan Bogdan-Ionuț
Școala Gimnazială Sânmihaiu de Câmpie

În prezent, odată cu accelerarea procesului de digitalizare din ultimii ani, școlile din România utilizează o varietate de platforme digitale (cataloage electronice, Google Classroom, Microsoft Teams for Education sau chestionare Google Forms) care colectează și prelucrează date personale ale elevilor, cadrelor didactice și părinților. În acest context, se impune o gestionare responsabilă a acestor informații de către actorii educaționali, care sunt nevoiți, prin prisma legislației europene și naționale, să își însușească un pachet de competențe care să le permită să țină pasul cu schimbările constante din mediul digital.

Ideea creării unui regulament european care să reglementeze aspectele ce țin de protecția datelor își are originea într-un incident major la nivel internațional, care a demonstrat cum pot fi manipulate în scop politic datele a milioane de persoane. Acest episod este cunoscut sub numele de scandalul Cambridge Analytica și poate fi prezentat simbolic în trei etape.

Prima etapă – „Furtul” – s-a realizat sub aparența unei aplicații aparent inofensive: un test de personalitate pe Facebook care colecta datele utilizatorilor care îl completau. Mai mult decât atât, aplicația prelua automat și datele prietenilor acestora, fără ca aceștia să știe sau să își dea consimțământul.

A doua etapă – „Profilarea” – a constat în prelucrarea acestor date, analizate cu ajutorul unor algoritmi sofisticati pentru a crea profiluri psihologice detaliate ale utilizatorilor. Sistemul putea prezice personalitatea, temerile, dorințele și vulnerabilitățile fiecărei persoane.

A treia etapă – „Manipularea” – a presupus utilizarea acestor profiluri pentru transmiterea unor reclame politice ultra-personalizate, bazate pe emoții și temeri, menite să influențeze votul în campanii precum alegerile prezidențiale din SUA din 2016 și referendumul pentru Brexit. Această manipulare în masă a determinat legislatorii europeni să accelereze adoptarea GDPR, legea care astăzi oferă un cadru de protecție pentru datele personale ale cetățenilor.

Regulamentul General privind Protecția Datelor (General Data Protection Regulation – GDPR) poate fi privit ca un cod de bune practici pentru oricine utilizează datele personale ale altor persoane. Acesta a intrat în vigoare în Uniunea Europeană, inclusiv în România, la data de 25 mai 2018. Încălcarea regulamentului poate atrage sancțiuni severe, inclusiv amenzi de până la 20 de milioane de euro sau până la 4% din cifra de afaceri globală a unei companii. Un exemplu notabil îl reprezintă amenda de 1,2 miliarde de euro aplicată companiei Meta, pentru transferul datelor utilizatorilor din Uniunea Europeană către servere din Statele Unite fără a asigura un nivel de protecție echivalent cu cel cerut de GDPR, ceea ce a expus aceste date riscului de acces din partea unor agenții guvernamentale.

În domeniul educațional se lucrează cu numeroase categorii de date personale, colectate în baza Legii Învățământului Preuniversitar (Legea nr. 198/2023). Printre acestea se numără numele, CNP-ul, datele medicale, rezultatele școlare sau adresele elevilor. Pentru aceste informații nu este necesar, în mod normal, un acord separat al părinților sau tutorilor legali, deoarece prelucrarea lor se realizează în baza obligațiilor legale ale instituției. Totuși, există situații în care consimțământul devine esențial, de exemplu în cazul utilizării imaginilor sau datelor personale ale elevilor în materiale educaționale sau de promovare. În astfel de situații este necesar acordul scris al părinților, în conformitate cu Articolul 6 din GDPR, care reglementează consimțământul pentru prelucrarea datelor.

Prin urmare, atunci când sunt prelucrate astfel de informații, cadrele didactice trebuie să manifeste responsabilitate și să evite încălcarea drepturilor fundamentale ale persoanelor vizate.

Pentru gestionarea responsabilă a datelor în școală trebuie respectate o serie de recomandări și proceduri, precum:

Păstrarea documentelor școlare (conform Ordinului nr. 4634 din 10 iunie 2024): Arhivarea în dulapuri metalice securizate – registrele matricole, cataloagele sau foile matricole sunt păstrate în dulapuri încuiate, la care au acces doar persoanele autorizate. Depozitarea în arhiva școlii – documentele vechi sunt organizate în dosare și păstrate în spații special destinate arhivării, protejate de deteriorare, umiditate sau acces neautorizat. Evidența în registre oficiale – actele de studii eliberate (diplome, certificate) sunt înregistrate în registre speciale pentru a putea fi verificate ulterior. Păstrarea în format digital securizat – cataloagele electronice sau bazele de date cu informații despre elevi sunt protejate prin parole, conturi individuale și sisteme de securitate informatică. Acces limitat la personal autorizat – doar directorul, personalul din secretariat sau anumite cadre didactice pot consulta sau modifica aceste documente.

Conform Ordinului nr. 5545/2020 al Ministerului Educației, orele online trebuie organizate prin platforme educaționale digitale sigure, unde elevii și profesorii utilizează conturi individuale și parole. Accesul la cursuri este limitat exclusiv la participanții autorizați. Comunicarea, materialele didactice și temele sunt gestionate în cadrul acestor platforme, iar cadrele didactice trebuie să respecte regulile de confidențialitate și protecție a datelor personale, evitând distribuirea datelor elevilor sau înregistrarea cursurilor fără acord.

Transmiterea datelor personale reprezintă, de asemenea, un aspect sensibil. Nu este recomandat ca profesorii sau personalul școlii să transmită liste cu date ale elevilor (nume, note, absențe, CNP, adrese sau alte informații personale) prin aplicații precum WhatsApp sau prin e-mailuri neprotejate, deoarece aceste canale pot fi accesate de persoane neautorizate. În schimb, transmiterea acestor informații trebuie realizată prin platformele educaționale oficiale ale școlii, unde accesul este controlat prin conturi și parole, iar datele sunt stocate în sisteme mai securizate.

Un alt element esențial este existența, în fiecare unitate de învățământ, a unei persoane responsabile cu protecția datelor, cunoscută sub denumirea de Data Protection Officer (DPO). Aceasta are rolul de a se asigura că prelucrarea datelor se realizează în conformitate cu principiile legalității și corectitudinii.

Responsabilul cu protecția datelor are mai multe atribuții importante: consiliază conducerea instituției și angajații cu privire la aplicarea GDPR; monitorizează respectarea regulamentului; analizează riscurile înainte de implementarea unor sisteme noi (de exemplu camere de supraveghere sau platforme online); reprezintă legătura dintre instituție și Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal; verifică periodic modul în care sunt stocate și utilizate datele personale; întocmește și actualizează registrul activităților de prelucrare a datelor.

Este important de menționat că responsabilul cu protecția datelor nu este direct responsabil pentru eventualele încălcări ale GDPR, rolul său fiind unul consultativ și de monitorizare. Răspunderea legală revine conducerii instituției.

În cazul apariției unui incident de securitate (de exemplu furtul unui laptop care conține date despre elevi, acces neautorizat la baza de date a școlii sau transmiterea accidentală a unor informații către o persoană greșită), trebuie urmați câțiva pași esențiali: documentarea incidentului, notificarea conducerii școlii, informarea responsabilului cu protecția datelor și, dacă există riscuri pentru persoanele vizate, notificarea autorității competente în termen de 72 de ore. Ulterior, persoanele afectate trebuie informate despre incident și despre măsurile adoptate.

Pe baza acestor principii, orice angajat din sistemul educațional poate aplica o serie de reguli simple pentru protejarea datelor personale: utilizarea unor parole puternice (minimum 12 caractere, cu litere mari și mici, cifre și simboluri); verificarea atentă a adresei destinatarului înainte de trimiterea unui e-mail; evitarea deschiderii atașamentelor suspecte; evitarea utilizării telefonului personal pentru stocarea datelor elevilor; blocarea ecranului calculatorului atunci când se părăsește biroul; evitarea lăsării documentelor cu date personale pe birou sau la imprimantă; distrugerea documentelor cu date personale în tocător, nu aruncarea lor la gunoi; evitarea discutării informațiilor despre elevi în spații publice.

Pentru stabilirea cadrului legal în care școala respectă regulile privind protecția datelor pot fi consultate mai multe acte normative, printre care: Regulamentul (UE) 2016/679 – GDPR, actul principal care definește regulile, drepturile și obligațiile privind protecția datelor; Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene (art. 7 și 8), care recunoaște protecția datelor ca drept fundamental; Convenția Europeană a Drepturilor Omului (art. 8) privind respectarea vieții private și de familie; Legea nr. 190/2018, care adaptează prevederile GDPR la legislația românească; Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198/2023, care stabilește cadrul legal pentru colectarea și prelucrarea datelor în educație; Ordinul Ministerului Educației nr. 5545/2020, care reglementează utilizarea platformelor digitale și protecția datelor în mediul online.

Bibliografie:

ICDL Romania. 2026. *Ghid AI pentru educație. Ghid practic pentru școlile din România*. București: ICDL Romania. https://icdl.ro/wp-content/uploads/2026/03/GHID_AI_PT_EDUCATIE_final.pdf [Interactiv] [Citat: 31 martie 2026.]

România. *Legea nr. 190/2018 privind măsuri de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal*. Publicată în Monitorul Oficial nr. 651 din 26 iulie 2018. [Interactiv] [Citat: 31 martie 2026.] Disponibilă la: <https://legislatie.just.ro>

România. *Legea nr. 198/2023 a învățământului preuniversitar*. Publicată în Monitorul Oficial nr. 630 din 10 iulie 2023. [Interactiv] [Citat: 31 martie 2026.] Disponibilă la: <https://legislatie.just.ro>

România. Ministerul Educației. *Ordinul nr. 5545/2020 privind utilizarea platformelor digitale și protecția datelor în mediul online*. [Interactiv] [Citat: 31 martie 2026.] Disponibil la: <https://legislatie.just.ro>

Ghid orientativ de aplicare a Regulamentului General privind Protecția Datelor destinat operatorilor. 2017. București: Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal. <https://www.dataprotection.ro> [Interactiv] [Citat: 31 martie 2026.]

CYBERBULLYING

Bibliotecar: Sîngeorzan Mina
Liceul cu Program Sportiv Bistrița

Cyberbullyingul reprezintă o problemă tot mai frecventă în societatea actuală. Deși copiii sunt cel mai des victime ale acestui fenomen, nici adulții nu sunt feriți de agresiuni și intimidări în mediul online. Educația digitală este esențială pentru prevenirea acestor situații, la fel ca susținerea și încurajarea celor afectați. Fiecare persoană are dreptul să se simtă în siguranță oriunde s-ar afla, inclusiv pe internet.

Cyberbullyingul este forma de bullying manifestată prin intermediul tehnologiei digitale și al rețelelor sociale. Acesta poate avea loc prin dispozitive precum telefoane mobile, laptopuri sau tablete, folosind SMS-uri, aplicații online, forumuri sau site-uri unde conținutul poate fi distribuit rapid și vizibil publicului larg. În aceste spații, copiii, adolescenții și tinerii pot fi intimidați, jigniți, amenințați sau umiliți, atât în privat, cât și în public.

Hărțuirea online poate include publicarea de fotografii, videoclipuri sau mesaje – reale sau modificate – cu scopul de a defăima sau ridiculiza o persoană. De asemenea, trimiterea de mesaje private cu conținut amenințător sau ofensator, prin e-mail sau aplicații precum Facebook, Instagram, WhatsApp, Twitter sau TikTok, reprezintă forme clare de cyberbullying. O altă practică periculoasă este furtul sau falsificarea identității pentru a trimite mesaje nepotrivite în numele altei persoane.

Cyberbullyingul poate apărea simultan cu bullyingul tradițional, desfășurat offline. Deși mediul online facilitează agresiunile prin lipsa confruntării directe, efectele asupra victimelor sunt la fel de grave. Acestea pot trăi constant cu teamă și anxietate, inclusiv din cauza posibilității de a-și întâlni agresorii în viața reală. Un aspect important este că, spre deosebire de bullyingul clasic, în mediul online rămân dovezi care pot fi folosite pentru a demonstra și sancționa comportamentele abuzive.

Părinții au un rol esențial în sprijinirea copiilor care se confruntă cu cyberbullying. Comunicarea deschisă, încurajarea și susținerea emoțională îi ajută pe copii să nu se simtă singuri. Totodată, colaborarea cu profesorii și conducerea școlii poate contribui la găsirea unor soluții eficiente.

Prevenirea cyberbullyingului începe cu educația digitală și responsabilitatea în mediul online. Un element important este utilizarea corectă a setărilor de securitate și confidențialitate pe platformele de socializare. Limitarea accesului la postări, blocarea persoanelor agresive și raportarea comportamentelor abuzive sunt măsuri simple, dar eficiente pentru protecție.

Statisticile sunt îngrijorătoare: 7 din 10 copii au fost martori sau victime ale unei forme de cyberbullying. Conform studiilor realizate de Organizația Salvați Copiii, 73% dintre copii au asistat la situații de bullying în mediul școlar, iar 69% în mediul online. Aceste procente ridicate evidențiază amploarea fenomenului și impactul său semnificativ asupra sănătății emoționale a copiilor.

Există multe tipuri diferite de hărțuire cibernetică cu care se pot confrunta copiii:

- Excluziunea socială – apare atunci când copilul este lăsat în mod deliberat în afara activităților, cum ar fi excluderea dintr-un grup de mesagerie sau dintr-un eveniment online din care toți ceilalți fac parte.
- Hărțuirea – implică mesaje repetate, agresive, menite să intimideze, să amenințe sau să umilească victima.
- Outing sau doxing – presupune dezvăluirea informațiilor personale fără consimțământ, cu scopul de a face de rușine sau de a răni.

- Fraping – apare atunci când un agresor cibernetic obține controlul asupra contului victimei și postează conținut jenant în numele acesteia.
- Mascarada – implică crearea unui cont fals care pretinde a fi victima, pentru a-i afecta reputația.
- Trolling – constă în postarea intenționată de comentarii provocatoare sau jignitoare pentru a stârni conflicte.
- Cyberstalking – presupune urmărirea victimei online, colectarea de informații personale și trimiterea de amenințări.

Cyberbullyingul nu este doar o problemă a mediului online, ci o realitate care afectează profund viața emoțională și socială a celor implicați. Dincolo de ecrane se află oameni reali, cu sentimente reale, iar efectele acestor agresiuni pot fi de durată. Combaterea acestui fenomen necesită responsabilitate, empatie și implicare din partea tuturor – copii, părinți, profesori și societate în ansamblu. Doar prin educație, comunicare și respect reciproc putem construi un mediu online sigur, în care fiecare persoană să fie protejată și valorizată. Tăcerea în fața cyberbullyingului îl susține, însă acțiunea și solidaritatea îl pot opri.

Bibliografie:

- <https://www.unicef.org/moldova/articole/cyberbullying-ce-este-%C8%99i-cum-%C3%AEi-punem-cap%C4%83t>
- <https://www.salvaticopiii.ro/Afla-mai-multe/Noutati/10-lucruri-esentiale-pe-care-ar-trebui-sa-le-cunoa>
- <https://oradenet.ro/consiliere/ce-este-cyberbullying-ul/>
- <https://www.drmax.ro/articole/cyberbullying-ce-trebuie-sa-stii>
- <https://www.medlife.ro/articole-medicale/cyberbullying-ce-este-efecte-recomandari>
- <https://sigurantascolara.ro/courses/fenomenul-de-tip-cyberbullying-2/lesson/ce-este-cyberbullying-ul/>
- <https://responsabilitate-sociala.orange.ro/revista-de-responsabilitate/cyberbullying/>
- <https://hilio.com/ro/blog/parenting/cyberbullying-ce-este-si-cum-afecteaza>
- <https://saferkidsonline.eset.com/ro/article/siguranta-in-mediul-online-si-pe-retelele-sociale-combaterea-hartuirii-cibernetice-si-a-trolilor>

INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ȘI SCRIEREA REFLEXIVĂ

German Simona Monica
Școala Gimnazială Șieu

Într-o societate marcată de o metamorfoză tehnologică fără precedent, educația pentru cetățenie democratică și digitală nu mai reprezintă doar un deziderat opțional, ci pilonul central al rezilienței educaționale. În acest context, disciplina Limba și literatura română încetează să mai fie doar un spațiu al conservării normelor lingvistice, devenind un laborator viu de explorare a noilor forme de literație.

Provocarea majoră a profesorului de limba română în secolul XXI este aceea de a corobora rigoarea academică a disciplinei cu dinamismul ecosistemelor de management al învățării bazate pe Inteligență Artificială. Cetățenia digitală, înțeleasă ca participare activă, critică și etică la viața socială mediată de tehnologie, se construiește prin competențe de comunicare rafinate. Astfel, utilizarea IA în sala de clasă nu trebuie privită ca o scurtătură cognitivă, ci ca un instrument de mediere care potențează capacitatea elevului de a decoda și de a genera mesaje complexe, respectând valorile democratice ale proprietății intelectuale și ale integrității informației.

Integrarea modelului Gemini în procesul de redactare reprezintă o trecere de la pedagogia „produsului finit” la pedagogia „procesului”. În mod tradițional, elevul scrie un text, iar profesorul îl evaluează post-factum. Prin intermediul IA, asistăm la o schimbare de paradigmă: feedback-ul devine instantaneu, recursiv și personalizat.

Rolul IA la disciplina Limba și literatura română este multidimensional. Integrarea inteligenței artificiale în procesul de scriere la vârste fragede acționează, în primul rând, ca un veritabil catalizator de creativitate. Într-un astfel de ecosistem, tehnologia nu substituie vocea proprie a copilului, ci funcționează ca un partener de dialog pentru brainstorming, reușind să ofere perspective narative inedite la care elevul de clasa a V-a, prin prisma unei experiențe de viață încă în formare, nu ar fi avut acces în mod spontan.

Mai mult decât atât, acest instrument digital preia rolul unui mentor lingvistic non-invaziv, transformând actul corecturii dintr-o potențială sancțiune resimțită la nivel psihologic într-o etapă exploratorie și relaxată. Prin această mediere tehnologică, elevul este încurajat să analizeze singur fluiditatea topicii sau adecvarea stilistică a unui sinonim, asimilând astfel nuanțele limbii române într-un mod activ și conștient.

În cele din urmă, interacțiunea constantă cu algoritmi generativi devine un exercițiu de autoreglare prin care tânărul autor își dezvoltă meta-competențe esențiale. Învățând să formuleze întrebări precise și să verifice acuratețea răspunsurilor primite, elevul dobândește autonomia necesară pentru a decide ce sugestii servesc cu adevărat viziunii sale artistice, consolidându-și astfel profilul de cetățean digital responsabil și critic.

Implementarea proiectului „Ecosisteme de management al învățării bazate pe inteligență artificială”-Clubul „IAz de creație”

În cadrul Proiectului pilot „Ecosisteme de management al învățării bazate pe inteligență artificială”, am derulat la clasa a V-a un club de creație conceput ca activitate extracurriculară strategică, menită să extindă orizonturile disciplinei predate. Această inițiativă a valorificat faptul că primul an de gimnaziu reprezintă o etapă de tranziție importantă, în care mecanismele gândirii abstracte încep să se solidifice și să caute noi forme de exprimare.

Activitățile propuse au configurat un demers transdisciplinar inovator, care a împletit arta construcției epice și a arhitecturii personajelor cu rigoarea lingvisticii aplicate și dinamismul artelor vizuale digitale. Prin această abordare, procesul de învățare a depășit granițele tradiționale, permițând elevilor să exploreze mecanismele prin care o idee brută se metamorfozează într-o narațiune coerentă, sprijinită de precizia gramaticală și de forța sugestivă a imaginii generate tehnologic. Acest laborator creativ a oferit cadrul necesar pentru ca elevii să experimenteze ipostaza de autor în timp ce își rafinau, în mod ludic dar structurat, competențele de comunicare și literație digitală.

Ideea centrală a activității noastre a fost crearea unui univers stabil în care personajele să „trăiască” de la început până la sfârșit. Elevii au primit sarcina de a-și imagina personaje cu personalități foarte clare, cu frici, dorințe și trăsături care să îi facă unici. Provocarea cea mai mare pentru ei a fost să aibă grijă ca aceste personaje să rămână aceleași, indiferent de forma în care apăreau, fie că era vorba de o povestire scrisă, de un dialog între prieteni sau de replicile scurte dintr-o bandă desenată. Această continuitate i-a învățat pe copii să fie atenți la detalii și să înțeleagă că un personaj nu se schimbă doar pentru că am schimbat formatul lucrării. Dacă un personaj era descris inițial ca fiind timid, elevii au trebuit să demonstreze această timiditate și prin felul în care acesta vorbea în text, dar și prin expresiile feței desenate în benzile desenate. Astfel, personajele au prins viață în ochii lor, iar copiii au învățat cum să facă legătura între descrierea literară, dialogul viu și imaginea vizuală, totul cu ajutorul tehnologiei care i-a ghidat să își rafineze exprimarea.

Întregul proces a urmat o structură riguroasă, concepută strategic pentru a preveni utilizarea pasivă a tehnologiei și pentru a menține controlul creativ în mâinile elevilor. Această succesiune a debutat cu etapa pre-redactării, în cadrul căreia s-a pus accent pe schițarea hărții personajelor și a intrigii prin utilizarea schemelor tradiționale necesare stabilirii momentelor subiectului. Această pregătire temeinică a facilitat trecerea către redactarea brută, fază în care scrierea textului narativ s-a desfășurat fără nicio intervenție tehnologică, tocmai pentru a proteja și a conserva autenticitatea vocii specifice vârstei copilăriei.

Ulterior, procesul a evoluat spre etapa rafinării prin intervenția platformei asistentului Gemini, moment în care elevii au interacționat cu inteligența artificială sub atenta supraveghere a profesorului. Solicitățile lor au vizat identificarea și corectarea greșelilor de ortografie și punctuație, fiind însoțite de explicații teoretice oferite de către algoritm, dar și ameliorarea vocabularului prin evitarea repetițiilor supărătoare și solicitarea de serii sinonimice adaptate contextului. De asemenea, acest dialog digital a permis verificarea acordurilor gramaticale complexe, oferind elevilor un feedback imediat și constructiv.

Finalizarea demersului a fost marcată de o etapă a diversificării creative, în cadrul căreia elevii au optat fie pentru rafinarea textelor narrative ample, fie pentru transpunerea multimodală sub forma benzilor desenate. Această abordare diferențiată i-a provocat pe cei care au ales mediul vizual să-și construiască textul în forme concise adaptate bulelor de text, în timp ce autorii de proză au explorat profunzimea narativă asistată de tehnologie. Întregul exercițiu de esențializare și adaptare la diferite formate a reprezentat o oportunitate valoroasă de a exersa capacitatea de a selecta informația relevantă în funcție de contextul comunicativ, aceasta fiind o competență cheie a cetățeanului digital care trebuie să învețe să transmită mesaje eficiente și etice în medii caracterizate de un spațiu limitat sau de o dinamică vizuală specifică.

Din perspectiva experienței mele la catedră, pot afirma că acest ecosistem de învățare a produs o mutație de profunzime în atitudinea elevilor față de limba română.

În primul rând, s-a observat o creștere a acurateții lingvistice. Elevii de clasa a V-a, adesea grăbiți în redactare, au devenit mai atenți la normele de punctuație după ce au văzut cum o virgulă plasată greșit poate schimba interpretarea dată de IA.

În al doilea rând, s-a cultivat spiritul critic. Au existat momente în care Gemini a propus regionalisme sau termeni prea prețioși, iar elevii, în urma discuțiilor frontale, au decis să respingă sugestia IA. Aceasta este esența cetățeniei digitale: capacitatea de a nu accepta informația tehnologică în mod acritic, ci de a o trece prin filtrul propriei rațiuni.

5. Concluzii

Educația pentru viitor nu înseamnă abandonarea valorilor fundamentale ale disciplinei Limba și literatura română, ci înnobilarea lor cu instrumente contemporane. Clubul „IAZ de creație” a demonstrat că Inteligența Artificială poate fi un aliat de nădejde în formarea unor cetățeni digitali competenți, capabili să utilizeze cuvântul cu precizie, etică și creativitate. Într-un ecosistem de management al învățării bine structurat, tehnologia devine o extensie a gândirii umane, iar clasa de limba română – un spațiu al inovației democratice.

Bibliografie:

- Miller, Michael, 2025, Using Artificial Intelligence Absolute Beginner's Guide, Editura Libris, Brașov.
- Mocanu, Florinela-Iulia, 2025, Alfabetizarea digitală în social media pe categorii de vârstă, Editura Libris, Brașov.
- Popenici, Ștefan, 2025, Inteligența artificială și viitorul educației, Editura Libris, Brașov

DE LA VALORILE ANTICHITĂȚII LA DREPTURILE DIGITALE

Pop Nicoleta
Școala Gimnazială „Avram Iancu” Bistrița

Educația pentru cetățenie nu reprezintă un simplu segment al curriculei școlare, ci o moștenire culturală vie pe care am încercat să o transmit elevilor mei de clasa a III-a într-o manieră care să le modeleze nu doar cunoștințele, ci și caracterul. În cadrul activităților recente, am construit o punte între trecutul îndepărtat și prezentul tehnologizat, plecând de la premisa că un copil nu poate înțelege pe deplin ce înseamnă să fii „cetățean” fără a privi înapoi către rădăcinile acestui concept. Am început această călătorie simbolică în Grecia Antică, povestindu-le despre *agora* ateniană — acel spațiu al libertății unde vocea fiecărui cetățean conta. Pentru copiii mei, ideea că democrația s-a născut dintr-o dorință de participare colectivă a fost punctul de plecare pentru a înțelege că drepturile pe care le au astăzi nu sunt de la sine înțelese, ci sunt rezultatul unei evoluții istorice îndelungate de la educația de tip *paideia* la drepturile universale actuale.

Scopul fundamental al demersului meu didactic a fost să îi ajut pe elevi să conștientizeze că sunt deținători de drepturi și responsabilități în ambele lumi în care trăiesc: cea fizică și cea virtuală. Mi-am propus ca obiective centrale identificarea drepturilor copilului conform convențiilor internaționale și, mai ales, traducerea acestora în limbajul erei digitale. Am insistat ca fiecare elev să înțeleagă că dreptul la opinie se exercită cu responsabilitate și pe grupurile de comunicare online, iar dreptul la protecție înseamnă, în secolul XXI, și siguranța datelor personale sau refuzul de a accepta cyberbullying-ul. Prin această abordare, am vizat formarea unei conștiințe civice care să se manifeste activ ori de câte ori aceștia accesează tehnologia, nu doar în cadrul orelor de curs.

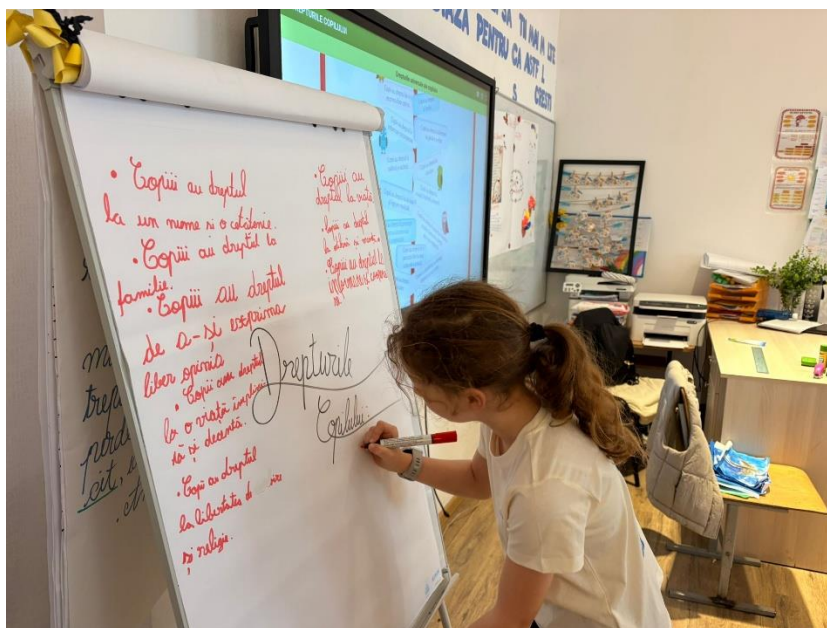
Analizând retrospectiv activitatea, am identificat numeroase puncte tari care mi-au confirmat utilitatea temei. Un succes deosebit a fost entuziasmul cu care copiii au primit paralela între viața unui copil în antichitate și viața lor de astăzi. Discuția despre drepturile în societatea digitală a creat o conexiune instantanee cu realitatea lor; am observat cum concepte abstracte precum „integritatea” sau „viața privată” au devenit brusc clare atunci când le-am discutat în contextul jocurilor video sau al postărilor online. Această relevanță practică a crescut gradul de implicare a clasei, transformând lecția într-un dialog autentic în care elevii s-au simțit valorizați, exersând practic „dreptul de a fi ascultat” chiar în micro-societatea clasei noastre.

Totuși, procesul a scos la iveală și anumite puncte slabe sau provocări pedagogice. Una dintre dificultăți a fost gestionarea vastității subiectului; este o sarcină complexă să comprimi evoluția educației din Grecia Antică până la era inteligenței artificiale în câteva secvențe didactice fără a risca o simplificare excesivă. De asemenea, am observat un decalaj în ceea ce privește alfabetizarea digitală a elevilor; în timp ce unii erau foarte conștienți de riscurile navigării pe internet, alții au avut nevoie de explicații suplimentare pentru a înțelege de ce anumite comportamente virtuale pot fi dăunătoare. Această eterogenitate a necesitat un efort constant de

adaptare a limbajului pentru a mă asigura că mesajul despre cetățenie ajunge la fiecare copil, indiferent de nivelul său de acces la tehnologie acasă.

În concluzie, această experiență didactică mi-a demonstrat că bunele practici în educația civică rezidă în capacitatea noastră de a face valorile democratice să „vibreze” în contextul actual. Nu îi putem pregăti pentru viitor ignorând instrumentele prezentului, dar nici nu îi putem lăsa să utilizeze tehnologia fără busola morală

oferită de istorie. Deși instrumentele educației s-au schimbat de la tăblițele de ceară la tabletele digitale, esența cetățeniei rămâne neschimbată: respectul față de demnitatea umană, curajul de a avea o opinie și responsabilitatea față de comunitate, fie ea fizică sau virtuală.

Bibliografie:

Consiliul Europei (2019). *Digital Citizenship Education Handbook (Manual de educație pentru cetățenie digitală)*. Strasbourg: Council of Europe Publishing.

Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom. (Pentru fundamentarea evoluției sistemelor educaționale).

Ionescu, M., & Chiș, V. (2001). *Mijloace de învățământ și accesorii didactice*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.

Miroiu, A. (coord.) (2001). *Învățământul românesc azi*. Iași: Polirom. (Pentru contextul cetățeniei democratice).

UNICEF (1989). *Convenția cu privire la Drepturile Copilului*. (Documentul cadru utilizat la clasă).

Salvai, G. (2020). *Educația pentru cetățenie în era digitală: provocări și oportunități*. În *Revista de Pedagogie*.

PROMOVAREA CETĂȚENIEI DIGITALE ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Puica Alina Maria
informatician, Casa Corpului Didactic a Județului Bistrița-Năsăud

Cetățenia digitală reprezintă utilizarea responsabilă, etică și sigură a tehnologiei informației pentru a participa activ în societatea digitală. Aceasta implică un set de competențe pentru a interacționa pozitiv, respectuos și în siguranță în comunitățile virtuale la nivel global.

Societatea digitală reprezintă cea mai recentă etapă a evoluției sociale, caracterizată prin integrarea profundă a tehnologiilor digitale, a informației și a internetului în toate aspectele vieții cotidiene, economice, sociale și politice.

În contextul digitalizării accelerate a societății și a utilizării pe scară largă a tehnologiilor informaționale, promovarea cetățeniei digitale devine o prioritate în rândul elevilor. Ea implică utilizarea tehnologiilor digitale într-un mod responsabil, etic și sigur. Aceasta presupune:

- respectarea drepturilor și libertăților altor utilizatori online;
- cunoașterea riscurilor asociate internetului și utilizarea măsurilor de protecție;
- adoptarea unui comportament respectuos în mediul online;
- dezvoltarea gândirii critice pentru a analiza conținuturile digitale.

Organizația Salvați Copii, prezintă într-un studiu din 2025, că intervalul de vârstă la care copii utilizează rețelele sociale a scăzut la 5-10 ani, iar aproape jumătate dintre copii petrec peste 6 ore pe zi în mediul digital. Acest subiect a ajuns în atenția Organizației Mondiale a Sănătății încă din anul 2023, cercetările arătând că România are cel mai mare procent de adolescenți dependenți de internet, respectiv un procent de 28%.

Potrivit unei cercetări Google România din anul 2025, jumătate dintre părinții intervievați au declarat că le-au dat copiilor primul smartphone când aceștia aveau între 5 și 8 ani, iar peste o treime între 9 și 12 ani.

Comportamentul etic în mediul online presupune respectul reciproc în interacțiunile digitale. Respectarea celorlalți și a drepturilor de autor implică neutilizarea unui limbaj jignitor și respectarea drepturilor de autor prin nepartajarea conținutului fără drept sau citarea surselor. Comunicarea responsabilă presupune evitarea jignirilor, să nu răspunzi la jigniri, să fii conștient că în spatele ecranului se află o persoană.

Securitatea și confidențialitatea include crearea de parole sigure, înțelegerea termenilor platformelor și selectarea cu grijă a informațiilor personale partajate. Protecția datelor cu caracter personal este cea mai importantă problemă pe care o ridică utilizarea rețelelor sociale. Respectul pentru viața privată și protecția datelor cu caracter personal sunt două elemente necesare în societatea contemporană bazată pe utilizarea tehnologiilor moderne de informare și comunicare. Deși nenumărate coduri etice și dispozitive legale garantează respectul pentru informațiile personale, în mediul online, acest lucru este mai dificil. Orice informație postată online va rămâne accesibilă, cel mai probabil pentru totdeauna. Informațiile cu caracter personal pot fi colectate sub diferite forme, voluntar sau ca o condiție de acces la un joc, site sau o comunitate online. Deși nu este în intenția adolescenților să dezvăluie date personale necunoscuților aflați în fața monitoarelor, mulți dintre adolescenți acceptă cu ușurință furnizarea detaliilor privind identitatea lor sau a familiei pentru a-și crea rapid o dresă de e-mail, pentru participarea la un concurs online sau pentru a intra în posesia unui cadou.

Legislația privind protecția datelor personale, cum ar fi Regulamentul General privind Protecția Datelor (GDPR) în Uniunea Europeană impune cerințe precise privind obținerea

consimțământului pentru prelucrarea datelor personale. Comportamentul etic și respectarea regulilor contribuie la crearea unui spațiu digital sigur, educativ și plăcut pentru toți utilizatorii. Dacă aceste reguli nu sunt respectate se ajunge adesea la cyberbullying, fraudă digitală, accesarea conținutului neadecvat și la dependența de tehnologie.

Potrivit unei cercetări sociologice realizate de Organizația Salvați Copii, la finalul anului 2025, aproape 80% dintre copii navighează pe internet fără nici o restricție de acces. Lipsa controlului parental devine tot mai accentuată pe măsură ce copii înaintează în vârstă. Datele colectate prezintă riscurile la care sunt expuși copiii, de la conținuturi traumatizante, care i-au speriat, la interacțiuni cu necunoscuții și cyberbullying- hărțuire în mediul online care îi poate afecta emoțional pe copii. Mai mult, peste o treime dintre copii de 12-14 ani au profiluri publice pe rețelele sociale. În fața pericolelor, majoritatea copiilor aleg să ignore situația în timp ce doar 5% găsesc curajul de a cere sprijinul unui adult. 60% dintre minorii care au răspuns sondajului Salvați Copii au asistat la cyberbullying, 68% au văzut conținut nepotrivit sau înfricoșător și aproape unul din doi copii a fost contactat de un străin. Dintre aceștia, 30% au fost puși în situații deranjante. Sondajul de opinie a fost realizat pe grupuri țintă de copii cu vârsta între 12 și 17 ani, iar perioada de culegere a datelor a fost noiembrie-decembrie 2025.

Este cunoscut faptul că adolescenții din zilele noastre trăiesc într-o lume complet diferită de generațiile anterioare. Pentru mulți dintre ei, telefonul este cel mai bun prieten. Utilizarea excesivă a internetului poate aduce printre gradul de dependență, și risul de FOMO- „fear of missing out” sau dorința de a fi permanent online pentru a nu rata ceva important și de teama că ar putea fi lasați pe dinafară. Cyberbullying-ul se desfășoară în spațiul virtual, prin intermediul tehnologiei digitale ceea ce permite agresorilor să rămână anonimi sau să folosească pseudonime. Exemple de cyberbullying: trimiterea de mesaje răutăcioase, distribuirea de mesaje sau videoclipuri umilitoare, excluderea sau izolarea unei persoane din grupurile sau comunitățile online. Este important ca strategiile adecvate pentru a proteja copii de cyberbullying să fie dezvoltate constant. Similar cu situația bullying-ului tradițional, există 3 tipuri de actori implicați: agresor, victimă și martor, iar pentru a ajuta la combaterea fenomenului și a oferi un sprijin real, este important ca atenția să fie distribuită fiecărei categorii. În România, există unele dispoziții legale care pot fi aplicate în cazul faptelor de cyberbullying, de exemplu, art. 208 din Codul penal: dacă cineva folosește mijloace electronice pentru a hărțui o persoană, acesta poate fi pedepsit conform dispozițiilor privind hărțuirea în Codul Penal. Mai mult, educarea copiilor cu privire la impactul negativ al cyberbullying-ului poate contribui la crearea unui mediu online mai sigur și mai sănătos.

Planul de acțiune pentru educația digitală (2021-2027) este o inițiativă politică reînnoită a Uniunii Europene de sprijinire a adaptării sustenabile și eficace a sistemelor de educație și formare ale statelor membre ale UE la era digitală. Oportunitățile acestui plan sunt: încurajarea dezvoltării unui ecosistem de educație digitală de înaltă performanță, dezvoltarea aptitudinilor și competențelor digitale relevante pentru transformarea digitală. Printre beneficiile educației digitale se pot enumera: motivarea elevilor pentru a deveni mai responsabili, instrumentele digitale de învățare implică profesorii și părinții la un nivel mai profund, instrumentele și tehnologia digitală sporesc rapid schimbul și asimilarea de informații etc.

„Majoratul digital” este un concept legislativ adoptat de Senatul României în octombrie 2025 ca o inițiativă care vizează creșterea siguranței în mediul online și responsabilizarea utilizatorilor. Acest proiect legislativ presupune că minorii sub 16 ani pot crea conturi pe platforme de socializare doar cu acordul verificat al părinților, că platformele online sunt obligate să identifice utilizatorii pentru a depista care au sub 16 ani (verificarea identității) și etichetarea conținutului pe categorii de vârstă. Inițiativa are ca scop protejarea copiilor de pericolele din mediul online (cyberbullying, conținut nepotrivit) și responsabilizarea în utilizarea rețelelor sociale. Proiectul introduce un cadru legal modern și propune a aliniere a legislației românești la standarde care pun accent pe siguranța

minorilor în spațiul digital, dar a stârnit și dezbateri legate de birocrație și monitorizarea activității online, întâmpinând blocaje în Camera Deputaților la începutul anului 2026.

Promovarea cetățeniei digitale ca o soluție practică pentru asigurarea siguranței online reprezintă o soluție viabilă pentru a forma o generație de tineri conștienți, responsabili și siguri în mediul online. La toate acestea ar mai putea contribui și organizarea de activități educative despre siguranța online, lecții tematice cum ar fi „recunoașterea phishing-ului”, ateliere practice cu participarea specialiștilor IT, sprijinirea elevilor să folosească aplicații și instrumente digitale în mod responsabil și implementarea unui regulament de utilizare a tehnologiilor în școală. Cetățenia digitală îi privește pe toți cei care folosesc în mod regulat internetul și tehnologia informației, iar printre domeniile cheie se numără alfabetizarea digitală. În rândul elevilor, alfabetizarea digitală presupune un set complex de competențe care depășesc simpla utilizare a dispozitivelor, implicând capacitatea de a naviga, evalua, crea și comunica informații în mod responsabil și eficient în mediul online.

Toate acestea presupune următoarele: abilitatea de a opera hardware și software pentru a accesa și gestiona informații, gândirea critică și evaluarea informației astfel încât elevii să distingă între sursele credibile și să analizeze date, navigarea sigură pe internet și etica digitală, comunicare și colaborare- capacitatea de a interacționa eficient și de a lucra în echipă folosind instrumente digitale. Alfabetizarea digitală este importantă deoarece îmbunătățește performanța școlară prin accesul la resurse educaționale, oferă competențe esențiale căutate de angajatori, de la abilități informatice de bază la tehnici avansate și formează tineri capabili să utilizeze tehnologia pentru a fi cetățeni informați și responsabili.

Bibliografie:

1. Bucureștîfm, 30 martie 2026, *Statistici despre copii și Internet în România*, <https://www.bucurestifm.ro/2026/03/30/statistici-despre-copii-si-internetul-in-romania/#:~:text=%C8%98i%20organiza%C8%9Bia%20Salva%C8%9Bi%20Copiii%20arat%C4%83%2C%20%C3%AE%20E2%80%93un%20studiu,re%C8%9Belele%20sociale%20a%20sc%C4%83zut%20la%205%20%E2%80%93>
2. OER Commons, Gabriela Grosseck, Laura Malita, *Educație pentru cetățenie digitală*, <https://oercommons.org/authoring/58444-educatie-pentru-cetatenie-digitala-digital-literac/3/view#:~:text=Cet%C4%83%C8%9Benia%20digital%C4%83%20este%20un%20termen%20umbrel%C4%83%20utilizat,de%20accesul%20digital%2C%20utilizarea%20responsabil%C4%83%20a%20tehnologiei%2C>
3. Ora de Net, *Salvați Copii, Ghidul utilizării în siguranță a Internetului, un Internet mai sigur pentru toți elevii*, ediția a II-a revizuită și actualizată, <https://oradenet.ro/wp-content/uploads/ghidul-sigurantei-in-mediul-online-1.pdf>
4. Ziarul Financiar, Ramona Cornea, 21.10.2025, *Majoratul digital-noua vârstă a maturității online. Ce înseamnă pentru copii, părinți și platforme*, <https://www.zf.ro/eveniment/majoratul-digital-noua-varsta-a-maturitatii-online-ce-inseamna-22931273>

RESPONSABILITATEA ÎN MEDIUL DIGITAL – ETICĂ ȘI COMPORTAMENT ONLINE ÎN VIAȚA DE ZI CU ZI

Autor: prof. Pop Constanța
Clubul Copiilor Năsăud

În prezent, tehnologia digitală face parte din rutina zilnică a fiecărei persoane, în special a elevilor. Utilizăm internetul pentru comunicare, informare și divertisment, însă de multe ori uităm că acest spațiu necesită reguli și responsabilitate. Etica digitală ne ajută să înțelegem cum trebuie să ne comportăm corect în mediul online.

Totuși, mediul online nu este lipsit de reguli. La fel ca în viața reală, și în spațiul digital este necesar un comportament responsabil, bazat pe respect, corectitudine și siguranță. Etica digitală reprezintă fundamentul unei utilizări sănătoase și sigure a tehnologiei.

Etica digitală reprezintă totalitatea normelor de comportament care ghidează utilizatorii în mediul online. Ea include respectul față de ceilalți, utilizarea responsabilă a informațiilor, protejarea datelor personale și asumarea consecințelor acțiunilor digitale.

În esență, etica digitală este echivalentul „bunelor maniere” din viața reală, aplicate în spațiul virtual.

Exemple de etică digitală includ: respectarea interlocutorilor în comentarii și mesaje, evitarea distribuirii de informații false, protejarea identității

personale, utilizarea corectă a conținutului preluat de pe internet.

Principii ale comportamentului online responsabil

Respectul este fundamentul comunicării online. Chiar dacă interacțiunile au loc prin intermediul ecranului, în spatele fiecărui profil există o persoană reală. Cyberbullying-ul reprezintă una dintre cele mai grave probleme ale mediului digital, având efecte emoționale și sociale importante.

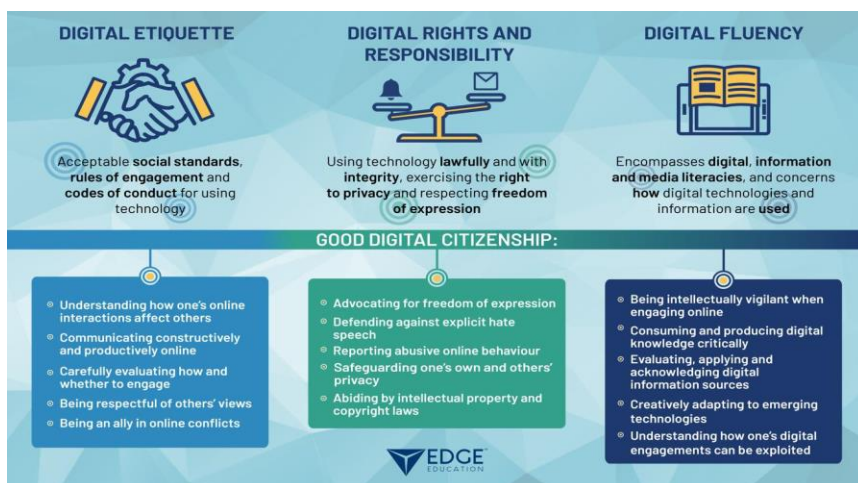
Datele personale trebuie protejate cu atenție. Informații precum locația, școala, numărul de telefon sau fotografiile personale nu trebuie distribuite public fără o analiză atentă a riscurilor.

Internetul conține atât informații corecte, cât și știri false. Este esențială verificarea surselor înainte de distribuirea unui conținut.

Fiecare acțiune online are consecințe. O postare, un comentariu sau o imagine pot influența reputația unei persoane pe termen lung.

Exemple din viața reală: Publicarea fotografiilor altor persoane fără acordul acestora poate genera conflicte și probleme legale, limbajul agresiv utilizat în jocurile online sau pe rețelele sociale afectează comunicarea și respectul reciproc, copierea temelor sau a proiectelor de pe internet fără menționarea sursei reprezintă plagiat și lipsă de etică academică, distribuirea de informații neverificate poate duce la răspândirea panicii sau confuziei.

Riscurile unui comportament neadecvat online:

Un comportament iresponsabil în mediul digital poate avea consecințe serioase: cyberbullying și hărțuire online, furt de identitate, pierderea datelor personale, afectarea reputației personale și profesionale, consecințe legale în anumite situații

Este important de înțeles că mediul online nu este anonim în totalitate, iar acțiunile digitale pot fi urmărite și

documentate.

Educația digitală joacă un rol esențial în formarea elevilor responsabili. Profesorii, părinții și instituțiile educaționale trebuie să colaboreze pentru a dezvolta competențe digitale sigure. Elevii trebuie încurajați să: gândească critic, verifice informațiile, utilizeze internetul în scop educativ, respecte regulile de comunicare online.

Etica digitală este indispensabilă în societatea contemporană. Respectul, responsabilitatea și corectitudinea sunt valori esențiale pentru un mediu online sigur și constructiv.

Fiecare utilizator are responsabilitatea de a contribui la un spațiu digital sănătos, conștientizând că acțiunile din mediul virtual au efecte reale în viața de zi cu zi.

Bibliografie:

1. Nicolae, I. – *Comunicarea în educație*, București, 2011
2. Livingstone, S. – *Children and the Internet*, Polity Press, 2014
3. European Commission – *Digital Education Action Plan*, 2021–2027
4. UNESCO – *Media and Information Literacy Curriculum*, 2021
5. www.sigurantaonline.ro
6. www.edu.ro
7. www.europeanschoolnet.org
8. Common Sense Education – *Digital Citizenship Curriculum*
9. OECD – *21st Century Skills and Digital Learning*, 2023

ROLUL PROIECTELOR DE ADVOCACY ÎN FORMAREA CETĂȚENIEI DEMOCRATICE A TINERILOR

Prof. Arapu Rodica-Liliana
Colegiul Național „Liviu Rebreanu” Bistrița

Întrucât adolescenții de azi vor fi în scurt timp exponenții societății noastre democratice, considerăm oportun să analizăm în lucrarea de față în ce măsură implementarea în mediul școlar a proiectelor de advocacy poate conduce către conturarea unui profil reprezentativ al adevăratului cetățean democratic.

În lucrarea noastră vom face referire la proiectele de Service-Learning, componentă de bază a modelului educațional IMPACT, model dezvoltat în România la începutul anilor 2000 de către Fundația Noi Orizonturi. Astfel, cum proiectul de serviciu în folosul comunității este principalul instrument de învățare pentru membrii care activează în cadrul Cluburilor de Inițiativă Comunitară pentru Tineri IMPACT, componenta de advocacy aduce plus valoare în formarea acestora prin multitudinea de beneficii oferite de activitățile specifice ale proiectelor.

Fără a ne preocupa de o definiție exhaustivă a cuvântului advocacy, vom preciza că acesta nu are echivalent explicat în dicționarele limbii române contemporane, termenul fiind preluat ca atare din limba engleză și semnificând „susținerea publică sau recomandarea unei anumite cauze sau politici” conform Oxford Dictionary of English. (Cherecheș, V.D. Grădinaru, A.M., 2018, p. 1). În modulul din Curriculum-ul IMPACT consacrat acestei tematici, autorii specifică faptul că „advocacy promovează teme, idei, valori și sprijină dialogul pe probleme sociale și politice” (Cetățenie activă. Curriculum IMPACT, 2010, p.246), reieșind că prin intermediul unui mecanism de convingere acesta încearcă să modifice o stare de fapt în ceea ce ar trebui să fie. La nivelul unui proiect școlar de tip advocacy, ar însemna deci că adolescenții încearcă să convingă de necesitatea unei schimbări pe de o parte pe aceia din comunitate care au aceleași interese ca și ei și, pe de altă parte, pe cei care au puterea să acționeze la nivel de politici publice, anume factorii decizionali.

Angrenați în scrierea și implementarea unui astfel de proiect, cu o miză atât de mare, tinerii devin mult mai conștienți de dreptul lor de participare la acțiuni civice, își iau în serios rolul de agenți ai schimbării și încep să creadă cu mai multă tărie în puterea unei comunități încheiate de a-și influența propria bunăstare. Inițiați în prealabil de liderii IMPACT în ceea ce înseamnă partea teoretică a unei campanii de advocacy, viitorii cetățeni democrați recurg la conceperea proiectului lor de Service-Learning în conformitate cu cele șapte etape ale acesteia: definirea problemei, stabilirea scopului și a obiectivelor, identificarea audienței țintă, construirea unei coaliții de sprijin, dezvoltarea mesajului, selectarea canalelor de comunicare și dezvoltarea planului de implementare. (Cetățenie activă. Curriculum IMPACT, 2010, pp.248-249),

Parcursul acestor etape îi trece pe membrii IMPACT prin multiple contexte de învățare, oferindu-li-se posibilitatea de-a experimenta direct în ce măsură li se respectă sau li se încalcă anumite drepturi. În secțiunea consacrată reflecției și evaluării din cadrul proiectului lor de Service-Learning, când se vor tranșa lucrurile pentru a se vedea cât și ce anume au aflat nou despre ei și despre colegii de

echipă, despre partenerii care le-au sprijinit acțiunea, despre autoritățile cu putere de decizie în cazul problemei abordate de proiect, despre poziționarea mass-mediei față de inițiativa civică a unor tineri, cei care și-au făcut cunoscută vocea vor fi înțeleși, sub ghidarea liderilor, relevanța sau irelevanța egalității de drepturi în rândul cetățenilor.

De altfel, drepturile cu care noii cetățeni democrați se vor fi familiarizat pe parcursul campaniei de advocacy sunt: dreptul la participare civică, dreptul la informare, dreptul la acces la resurse, dreptul de întrunire și de asociere pașnică, dreptul la petiționare, dreptul la libertatea gândirii, dreptul la libertatea opiniilor și exprimării.

În cele ce urmează, vom prezenta ca exemplu de bune practici în ton cu tematica prezentului articol un proiect al Clubului IMPACT „Aici și Acum” din Galați, derulat în 2015. Intitulat O nouă zebra printre gălățeni, acest proiect de advocacy și-a propus să contribuie la implementarea unei treceri de pietoni care să faciliteze deplasarea în siguranță către stația de autobuz a elevilor din colegiul în cadrul căruia activau voluntarii IMPACT.

Toate drepturile mai sus amintite s-au exercitat din plin pe parcursul desfășurării proiectului, dar considerăm relevant să ne oprim doar asupra câtorva dintre acestea. Tinerii au

experimentat dreptul la participare civică realizând și adresând scrisori deschise mai multor factori decizionali: primarului municipiului Galați, Serviciului Transporturi subordonat Primăriei Galați, Comisiei de siguranță a circulației din cadrul Consiliului local Galați; dreptul de întrunire și de asociere pașnică s-a concretizat în realizarea unor parteneriate de colaborare cu alte trei instituții școlare gălățene interesate de soluționarea problemei identificate și în reunirea mai multor reprezentanți ai acestora la evenimente de tip „cafenea publică”. Rolul cel mai

important în trezirea conștiinței civice a membrilor IMPACT l-a avut dreptul la petiționare. Timp de mai multe zile, adolescenții au interacționat cu trecătorii din zona aflată în proximitatea școlii, și implicit a trecerii de pietoni dorite, vorbindu-le despre importanța implementării acesteia nu numai pentru elevi ci și pentru adulții care tranzitau zona. Impresionați de demersul tinerilor, 1350 de cetățeni și-au certificat solidaritatea față de cauza prezentată semnând petiția inițiată de voluntari.

Indiferent dacă un proiect de Service-Learning cu componentă de advocacy își atinge sau nu scopul, altfel spus fie că se realizează sau nu modificarea avută în vedere de un grup de inițiativă civică format din tineri, câștigurile pe termen lung în materie de cetățenie democratică activă sunt imense. Competențele dobândite de adolescenți pe parcursul implementării unui astfel de proiect, anume cunoștințe, aptitudini și valori din sfera civismului, a drepturilor omului și a drepturilor constituționale vor fi piatra de temelie a unui cetățean democratic autentic.

Bibliografie:

***Cetățenie activă. Curriculum IMPACT, 2010. Fundația Noi Orizonturi, Lupeni
Cherecheș, V.D. Grădinaru, A.M, 2018, Manual de advocacy / lobby în domeniul politicilor pentru tineret, Fundația Județeană pentru Tineret, Timiș